

शब्द परिचय: 3

Question 1:

(क) उच्चारणं कुरुत।

फलम्	गृहम्	पात्रम्	पुष्पम्
द्वारम्	विमानम्	कमलम्	पुस्तकम्
सूत्रम्	छत्रम्	भवनम्	जलम्

(ख) चित्राणि दृष्ट्वा पदानि उच्चारयत।

पर्णम्

क्रीडनकम्

नारिकेलम्

सङ्गणकम्

वातायनम्

सोपानम्

उद्यानम्

उपनेत्रम्

कङ्कतम्

Answer 1:

(क) दी गई तालिका को विद्यार्थी स्वयं बोलकर याद करने का प्रयास करें।

(ख) दिए गए चित्रों के नीचे नामों को पढ़कर बोलने का प्रयास करें।

पर्णम्

क्रीडनकम्

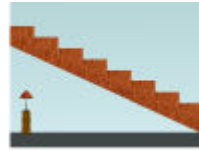
नारिकेलम्

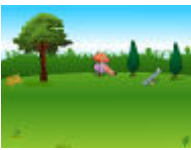
सङ्गणकम्

वातायनम्

सोपानम्

उद्यानम्

उपनेत्रम्

कङ्कतम्

Question 2:

(क) वर्णसंयोजनं कृत्वा पदं कोष्ठके लिखत-

यथा-

प् + अ + र् + ण् + अ + म्	=	पर्णम्
ख् + अ + न् + इ + त् + र् + अ + म्	=	
प् + उ + र् + आ + ण् + आ + न् + इ	=	
प् + ओ + ष् + अ + क् + आ + ण् + इ	=	
क् + अ + इ + क् + अ + त् + अ + म्	=	

(ख) अधोलिखितानां पदानां वर्णविच्छेदं कुरुत-

यथा-

व्यजनम् = व् + य् + अ + ज् + अ + न् + अ + म्

पुस्तकम् =

भित्तिकम् =

नूतनानि =

वातायनम् =

उपनेत्रम् =

Answer 2:

(क)

प् + अ + र् + ण् + अ + म्

=

पर्णम्

ख् + अ + न् + इ + त् + र् + अ + म्

=

खनित्रम्

प् + उ + र् + आ + ण् + आ + न् + इ

=

पुराणानि

प् + ओ + ष् + अ + क् + आ + ण् + इ

=

पोषकाणि

क् + अ + इ + क् + अ + त् + अ + म्

=

कङ्कतम्

(ख)

व्यजनम्

=

व् + य् + अ + ज् + अ + न् + अ +
म्

पुस्तकम्

=

प् + उ + स् + त् + अ + क् + अ + म्

भित्तिकम्

=

भ् + इ + त् + त् + इ + क् + अ + म्

नूतनानि

=

न् + ऊ + त् + अ + न् + आ + न् + इ

वातायनम्

=

व् + आ + त् + आ + य् + अ + न् +
अ + म्

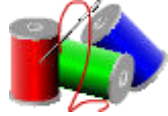
उपनेत्रम्

=

उ + प् + अ + न् + ए + त् + र् + अ
+ म्

Question 3:

चित्राणि दृष्ट्वा संस्कृतपदानि लिखत-

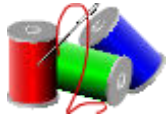
Answer 3:

आम्रम्

पर्णम्

व्यजनम्

करवस्त्राणि

सूत्रम्

छत्रम्

Question 4:

चित्रं दृष्ट्वा उत्तरं लिखत-

किं पतति?

.....

मयूरौ किं कुरुतः।

.....

एते के स्तः?

.....

बालिकाः किं कुर्वन्ति?

.....

कानि विकसन्ति?

.....

Answer 4:

फलम् पतति।

मयूरौ नृत्यतः।

एते क्रीडनके स्तः।

बालिकाः पठन्ति।

पुष्पाणि विकसन्ति।

Question 5:

निर्देशानुसारं वाक्यानि रचयत -

यथा-एतत् पतति।	(बहुवचने)	-	एतानि पतन्ति।
(क) एते पर्णे स्तः।	(बहुवचने)	-	.....
(ख) मयूरः नृत्यति।	(बहुवचने)	-	.....
(ग) एतानि यानानि।	(द्विवचने)	-	.....
(घ) छात्रे लिखतः।	(बहुवचने)	-	.....
(ङ) नारिकेलं पतति।	(द्विवचने)	-	.....

Answer 5:

यथा-एतत् पतति।	(बहुवचने)	-	एतानि पतन्ति।
(क) एते पर्णे स्तः।	(बहुवचने)	-	<u>एतानि पर्णानि सन्ति।</u>
(ख) मयूरः नृत्यति।	(बहुवचने)	-	<u>मयूराः नृत्यन्ति।</u>
(ग) एतानि यानानि।	(द्विवचने)	-	<u>एते यानम्।</u>
(घ) छात्रे लिखतः।	(बहुवचने)	-	<u>छात्राः लिखन्ति।</u>
(ङ) नारिकेलं पतति।	(द्विवचने)	-	<u>नारिकेले पततः।</u>

Question 6:

उचितपदानि संयोज्य वाक्यानि रचयत-

कोकिले
पवनः
पुष्पम्
खगः
मयूराः
सिंहाः

विकसति
नृत्यन्ति
उत्पतति
वहति
गर्जन्ति
कूजतः

Answer 6:

कोकिले
पवनः
पुष्पम्
खगः
मयूराः
सिंहाः

कूजतः
वहति
विकसति
उत्पतति
नृत्यन्ति
गर्जन्ति